

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

2 An alius potuerit illa instituere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

Utrum potuerint sacramenta ab alio, quam à Deo institui.

Ratio dubitandi esse potest, quia verum ac proprium sacramentum (de quo solum agimus) oportet ut sit certum, atque infallibile signum gratiæ, vel præsentis, vel saltem futuræ: sed nullus potest imponere signum certum gratiæ, nisi Deus, quia solus ipse potest eam dare aut promittere, ergo solus ipse potest sacramenta instituire.

Propter hanc rationem nonnulli Theologi absolute negant, potuisse Deum communicare creaturæ facultatem instituendi sacramenta. Ita sentit Scot. in 4. d. 1. qu. 3. art. 2. Gabr. q. 2. art. 2. dub. 2. Durand. d. 2. quæstio. 1. Quod si obiciatur, posse Deum committere voluntati alicuius hominis, ut suo arbitrio instituat, & promittat gratiam dandam sub aliquibus signis sensibilibus, quæ ipse arbitrio suo designauerit. Respondent, etiam si hoc faciat Deus, semper tamè huiusmodi gratiæ effectum pèdere ex diuina voluntate: & ideo, etiam si id fiat, non dari homini potestatem ad instituenda sacramenta, sed tàm ad determinandum signum, ad cuius præsentiam Deus vult dare gratiam, vel illam aliquando dandam promittere. Quod magis explicat Scotus in 4. dist. 2. quæsti. 1. Ex his, quia solus Deus determinat se ad causandum effectum sibi proprium, quia, si posset ab alio determinari, iam esset causa secunda respectu eius: effectus autem gratiæ, quem sacramenta significant, est proprius solius Dei: ergo solus ille potest se determinare ad causandum talem effectum, atque adeo à sola diuina voluntate possunt fieri certa aut efficacia signa gratiæ. Quæ ratio si quam habet efficaciam, eodem modo procedit in Christo, quoad humanam eius voluntatem, atque ita eodem modo de illa sentit ac loquitur Scotus.

Non quidem primaria, ac delegata potestatis sacramenti, sed de communi caræ potestatis puro hominis.

Sed quâvis fortasse quæstio sit de modo loquendi, dicendum simpliciter est, potuisse Deum dare puro homini auctoritatem instituendi sacramenta, non quidem primariam, ac principalem, hæc enim incommunicabilis est, sed ministerialem, & quasi delegatam. Hæc est sententia Diui Thome. 4. quem sequuntur omnes Thomistæ, & idem tenet Richard. in 4. dist. 5. art. 1. qu. 3. & ibi Bonauent. artic. 3. quæsti. 1. & videtur sententia Augustini tractat. 5. in Ioannem dicentis, Potuit autem Dominus noster Iesus Christus, si vellet, dare potestatem alicui seruo suo, ut daret Baptismum suum tanquam vice sua, & transferre à se baptizandi potestatem, & constituere in aliquo seruo suo, & tantam vim dare Baptismo translato in seruum, quantum vim haberet Baptismus datus à Domino. Ex quibus verbis ratione declaratur hæc sententia: quia in primis certum est, nullam creaturam posse vi ac potestate sua naturali instituere sacramenta, quæ sint causæ efficaces gratiæ, aut infallibilia signa illius, nisi supposita diuina promissione, vel specialiter, vel generaliter facta tali creaturæ conferendi gratiæ, vel auxilium necessarium ad illam, per quodcumque signum arbitrio, & voluntate talis creaturæ, ad hunc effectum, vel significationem deputatum, quia nulla voluntas creata, ex se potest esse sufficiens causa gratiæ, nec potest per se determinare voluntatem diuinam, ut efficiat gratiam per signum sensibile seu ad præsentiam eius, cum nec talis effectus vel concursus sit per se debitus creaturæ, nec voluntas creata ex se possit habere hanc connaturalem vim, ut hominem faciat participem diuinæ naturæ: necesse est ergo, ut certitudo talis significationis vel effectus habeat primam originem seu fundamentum in diuina voluntate & promissione. Et hoc sensu diximus, non posse communicari creaturæ primariam auctoritatem instituendi sacramenta, & hoc probat fundamentum primæ opinionis: & re ipsa nihil aliud docent auctores.

Franc. Suarez. Tom. 3.

res illius. Hoc tamen non obstante certum etiam est, posse Deum facere liberam facultatem alicui puræ creaturæ intellectuæ, vel rationali (inferiores enim non sunt capaces, ut per se constat) ut suo arbitrio conferat aliis gratiam eo modo, quo voluerit, vel per solum actum internum suæ voluntatis, vel per externum contractum aut verbum, vel per aliquod aliud sensibile signum, ad eum modum, quo communicata est humanitati Christi potestas faciendi miracula, & dandi gratiam, ut latè diximus in primo tomo, disputatione 31. quia nulla est per se loquendo maior repugnantia in communicanda hac potestate supposito creato, quam naturæ creatæ. Quo sensu diximus in eodem primo tomo, disputatione 47. sect. 1. seclusa ratione meriti & sanctificationis de rigore iustitiæ, posse communicari puræ creaturæ potestatem excellentiæ conferendi gratiæ. Ex quo manifeste sequitur posse communicare eidem creaturæ, ut suo arbitrio designet externos actus vel ceremonias, per quas vel ad quarum præsentiam infallibiliter detur gratia: quia nulla est in hoc maior repugnantia, neque potest aliqua probabilis excogitari. Unde nec Scotus nec alij authores hoc negant.

Facultas alicui gratia conferenda communicabilis est.

Ex his autem tandem concluditur, potestatem instituendi sacramenta esse communicabilem creaturæ. Patet, quia hæc potestas, qualis à nobis explicata est, esset potestas instituendi sacramenta: & tamen ostensum est, illam esse communicabilem. Maior patet, quia institutio sacramenti nihil aliud est, quam impositio talis rei, vel actionis sensibilibus, ut sit certum signum, & infallibile gratiæ, sed potestas explicata, est potestas ad huiusmodi actum. Nam qui illam haberet, vere imposeret illam rem ad significandam gratiam. Sed ait Scotus, impositionem ut factâ à tali homine non esse institutionem sacramenti: sed solum determinationem signi, qualis erat in sacramento legis naturæ, ut supra diximus. Et ratio est, quia licet tunc voluntas creata determinaret signum, non tamè daret illi veritatem & certitudinem significationis, sed hæc haberet ex voluntate & promissione diuina, sacramentum autem esse debet signum certum & infallibile, & ideo institutio eius non tantum requirit determinationem signi, sed etiam efficaciam, seu certitudinem significationis, & propter hanc rationem quâvis Scotus re ipsa nihil diuersum à nobis doceat, tamen in modo loquendi differt, & negat, in eo casu committi creaturæ institutionem sacramenti, sed tantum determinationem signi: Et confirmatur, quia alias in lege naturæ, qui determinabat ceremoniam sensibilem, quia iustificandus erat paruulus essent faceramenti institutores, quod est aperte falsum: Respondetur tamen, verum quidem esse sacramentum debere esse signum certum & infallibile, quantum est in se, & consequenter etiam admitto, institutionem sacramenti non tantum includere impositionem signi, sed etiam efficaciam seu certitudinem significationis eius. Quapropter necesse etiam est, ut is qui futurus est potens ad instituenda sacramenta, possit non tantum imponere signum, sed etiam dare illi certitudinem, quatenus habere potest in sua potestate, ut infallibiliter detur gratia, quando, & quomodo ipse voluerit. Dico tamen, hanc potestatem posse committi creaturæ, ut paulo superius declaravi. Neque enim necessarium est, ut in eo qui instituit hoc sacramentum, sit hæc potestas omnino independens à superiori voluntate, & quasi in primo auctore gratiæ, sed satis est, quod tota efficacia sacramenti pondeat ex voluntate talis creaturæ instituentis huiusmodi signum, quia hæc potestas, quam dicimus communicari posse creaturæ, ad instituendum sacramentum non est primaria, sed secunda, & delegata: ergo ad illam satis est, ut effectus gratiæ sit etiam positus in voluntate eius, saltem ex delegatione & commissione. Et ideo non est simile determinatione sensibilibus ceremoniæ, quæ fiebat in lege naturæ, quia institutio

Obicit Scot.

Distinetur obiecto.

stitutio sacramenti vere erat facta à Deo, solum applicatio per hanc vel illam ceremoniam fiebat ab homine tamquam à ministro à Deo deputato, quia in ipsamet institutione relicta fuit indifferens ratio aut motus talis ceremoniæ. Sicut nunc etiam liberum est sacerdoti, cõsecrare in vino albo, aut rubro; quia hoc est indifferens ex vi institutionis talis sacramenti. Vnde illa determinatio non est institutio, sed applicatio talis institutionis ad realem materiam: simili ergo modo fiebat in lege naturæ, hac tantum interueniente differentia, quod indifferens materia: latior tunc erat. At vero in casu de quo agimus, non solum determinatio materiae, sed simpliciter impositio signi, & totus effectus sacramenti esset pendens à voluntate, & potestate eius, qui immediate institueret sacramentum. Quod tandem confirmatur argumento supra indicato, quia non aliter Christus habuit in humanitate sua potestatem instituendi sacramenta, & tamen iuxta modum loquendi Sanctorum & Conciliorum, sectione præcedenti tractatum, non solum, vt Deus, sed etiam vt homo habuit potestatem instituendi sacramenta, & de facto illa instituit.

Non est hac potestas pura creaturæ commissæ.

Quæres, an hæc potestas alicui puræ creaturæ, commissæ sit, si enim est possibilis, cur nemini data est? Videtur enim ad quandam perfectionem, & cõplementum diuinorum operum pertinere, vt per suas creaturas operetur omnibus modis, quibus id fieri potest, & confirmatur, nam quando Christus dixit Apollolis Ioann. 20. Sicut mihi me pater, ego mitto vos, accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: videtur eis communicasse similem potestatem, quam ipse habebat, nam eam vim habet verbum, Sicut misit me Pater, ergo ipse habebat potestatem instituendi sacramenta, & remittendi peccata, eo modo quo vellet, ita concessit Apollolis potestatem, quia illa verba sunt generalia & non sunt à nobis limitanda, vt si Rex Prorégi suo diceret, totam potestatem meam tibi concedo, intelligeretur vniuersam dare sine vlla limitatione. Respondetur ex dictis in præcedenti disputatione constare, nullam puram creaturam vsum esse hæcenus hac potestate, quia nec in lege naturæ, nec in veteri, nec in noua, facta est sacramenti institutio per aliquam creaturam, vt ostensum est. Vnde recte inferre possumus, etiam in posterum nullam creaturam vsum aliquando esse hac potestate, quia sicut lex gratiæ vltima est, & vsque ad finem mundi durabit, ita etiam institutio sacramentorum eius vltima est, ac perpetuo duratura, ita vt neque augenda, neque minuenda sint vsque ad finem sæculi. Atque hinc tandem inferimus, nemini datam esse hanc potestatem, quia potestas est propter vsum: ergo, si vsum non fuit vquam, nec futurus est, nec potestas ad illam concessa est. Atque ita Ecclesia, sicut nunquam in se agnouit potestatem mutandi formas vel materias sacramentorum: ita neque augendi, neque minuendi, eorum numerum. Ad obiectionem ergo respondetur, non esse necessarium, omnem possibilem facultatem concedi puris creaturis, præsertim quia diuina omnipotentia & liberalitas, quod ad præsens attinet, satis in hoc manifesta est, quod hanc potestatem humanitati Christi communicauit. Decuit etiam illi soli tribui, tum ob singularem dignitatem & excellentiam eius, tum etiam propter alias congruentias præcedenti sectione adductas. Ad confirmationem respondetur, verba illa Christi intelligenda esse iuxta Ecclesiæ sensum, perpetua traditione receptum, nimirum, eis significasse Christum sacramenti Pœnitentiæ institutionem, atque ita dedisse potestatem ad remittenda peccata, non quomodocumque, sed seruata forma cuiusdam spiritualis iudicij, in quo iuxta merita causæ reus, vel absoluitur, vel ligetur, seu ligatus relinquitur. Quapropter illa particula, sicut, non significat aequalitatem, sed similitudinem,

aut imitationem, quod peruulgatum est, ac frequens in scripturis.

ARTICVLVS V.

Vtrum per malos ministros sacramenta conferri possint.

AD quintum sic proceditur. Videtur quod per malos ministros sacramenta conferri non possint. Sacramenta enim noua legis ordinantur ad emundationem culpæ, & collationem gratiæ. Sed mali, cum sint immundi, non possunt alios à peccato mundare (secundum illud Ecclesiast. 3. 4. Ab immundo quis mundabitur?) & etiam cum gratiam non habent, non videtur, quod gratiam conferre possint, quia nullus dat quod non habet. Non ergo videtur, quod per malos sacramenta conferri possint.

2. Præterea, Tota virtus sacramentorum derivatur à Christo, vt dictum est. * Sed mali sunt præcisi à Christo, quia non habent charitatem, per quam membra capiti vniuntur, secundum illud 1. Ioann. 4. Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo: Ergo videtur, quod per malos sacramenta conferri non possint.

3. Præterea si desit aliquod horum, quod debitum est, esse in sacramentis, non perficitur sacramentum, sicut si desit debita forma, vel debita materia. Sed debitus minister sacramenti est ille, qui caret macula peccati, secundum illud Leuitic. 21. Homo de semine tuo per familias, qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium eius: et ergo videtur, quod si minister sit malus, nihil efficiatur in sacramento.

SED contra est, quod Augustinus dicit super illud Ioann. 1. Tra. 5. in 6. Super quem videris spiritum, &c. Quid in Christo non nouerit Ioannes? Potestatem Baptismi, ipsam Dominum habenturum, & sibi reuerenturum, sed ministerium plane transiuerum in bonos & malos, quid tibi facit malus minister, vbi bonus est Dominus?

RESPONDEO dicendum, quod sicut dictum est * ministri ecclesiæ instrumenta aliter operantur in sacramentis, eo, quod quodammodo eadem ratio est ministri & instrumenti. Sicut etiam supra dictum est, instrumentum non agit secundum propriam formam, aut virtutem, sed secundum virtutem eius à quo mouetur. Et ideo accidit instrumentum in quantum est instrumentum, qualemcumque formam, vel virtutem habeat, præter id quod exigitur ad rationem instrumenti sicut quod corpus medici (quod est instrumentum anime habentis artem) sit sanum vel infirmum, & sicut quod fistula, per quam transit aqua, sit argentea, vel plumbea. Vnde ministri ecclesiæ possunt sacramenta conferre, etiam si sint mali.

AD primum ergo dicendum, quod ministri ecclesiæ, neque à peccatis mundant homines ad sacramenta accedentes, neque gratiam conferunt sua virtute, sed hoc facit Christus sua potestate per eos, sicut per quadam instrumenta. Et ideo effectus consequitur, in suscipientibus sacramenta, non secundum similitudinem ministrorum, sed secundum configurationem ad Christum.

AD secundum dicendum, quod per charitatem membra Christi vniuntur suo capiti, vt ab eo vitam recipiant: quia vt dicitur 1. Ioan. 3. Qui non diligit, manet in morte. Potest autem aliquis operari per instrumentum carens vita, & à se separatum, quantum ad corporis vniorem, dummodo sit coniunctum per quandam motionem, alter enim operatur artifex per manum, & alter per securim. Sic igitur Christus operatur in sacramentis & per bonos, tanquam per membra viuentia, & per malos, tanquam per instrumenta carentia vita.

AD tertium dicendum, quod aliquid est debitum esse in sacramento dupliciter. Vno modo sicut existens de necessitate sacramenti, quod quidem si desit, non perficitur sacramentum,